

Sosiaali- ja
terveysministeriö

STM:n hallinnonalan muutokset maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi

Henna Leppämäki
Erityisasiantuntija
28.9.2026

Maahanmuuttajat ja kotoutujat hyvinvointialueilla

- Kotikuntalaisella oikeudet palveluihin ovat samat kuin kaikilla muillakin kuntalaisilla
- Kotikunnattomilla oikeudet rajatummalla (riippuen oleskelustatuksesta). Kiireellinen sosiaali- ja terveydenhuolto annettava aina.
- Lapsille annetaan terveydenhuollonpalvelut samoilla edellytyksillä kuin kuntalaisille, sosiaalihuollossa punnittava aina lapsen etu mikäli lapsella ei ole kotikuntaa. Lastensuojelu järjestettävä kaikille hv-alueen alueella oleskeleville.
- Hyvinvointialueen palvelut tulee järjestä siten, että ne ovat saavutettavia ja esteettömiä kaikilla hv-alueen asukkaille

Hyvinvointialueen tehtävät kotoutumisen edistämiseksi kotoutumislain nojalla

- Ilman huoltajaa maassa olevan lapsen hoivan, huolenpidon ja kasvatuksen järjestäminen (kotoutumislaki 33 §), alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen ja nuoren tuki (kotoutumislaki 34 §). **Sosiaalihuoltolaissa erillistä sääntelyä perheryhmäkodeista (SHL 22§)**
- Kuntapaikalle ohjattavan vastaanottoon liittyvät tehtävät siltä osin kuin ne eivät kuulu kunnan vastuulle (kotoutumislaki 44 §)
- Kotoutumissuunnitelman laatimiseen ja palvelutarpeen arviointiin osallistuminen, mikäli maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen yhteensovittamista (kotoutumislaki 14.4 § ja 16.2 §)
- Edellä mainituista tehtävistä maksetaan kotoutumislain 62 §:n mukaista laskennallista korvausta hyvinvointialueelle kotoutumisen edistämisen palveluiden järjestämisestä.

Hallituksen esitys sosiaalihuoltolain muuttamisesta HE 180/2026 vp

- **14 §:ään tehtävät tarkennukset** : Sosiaalihuoltolain 14 §:ssä säädettäisiin siitä, että hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös *kotoutumisen edistämisestä, kuntapaikalle ohjattavien vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrien auttamistoimista sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään.*
- **35§:ään tehtävät tarkennukset**: tuomalla maahanmuuttoviranomaiset, vastaanottokeskusten sekä kuntien kotoutumispalveluista vastaavat työntekijät sosiaalihuoltolain 35 §:n listaukseen tahoista, joiden on ilmoitettava hyvinvointialueen asiakkaan sosiaalihuollon tuen tarpeesta. Muutos tekee näkyväksi nykytilanteen, jossa kyseessä olevat tahot jo käytännössä tekevät ilmoituksia hyvinvointialueelle tuen tarpeessa olevista henkilöistä.

Hallituksen esitys sosiaalihuoltolain muuttamisesta HE 180/2026 vp

- Kotoutumislain uudistamisen jälkeen kuntien ja hyvinvointialueiden välisessä työnjaossa on tunnistettu epäselvyyttä, jota tällä lakiteknisillä tarkennuksilla pyritään selkeyttämään. Tarkentamisen tarve on tunnistettu myös työ- ja elinkeinoministeriön esitykseen antamassa lausunnossa.
- Kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja vastaanottolain lisääminen sosiaalihuollon lakisääteisiä tehtäviä kuvaavaan pykälään edistäisi osaltaan ymmärrystä siitä, että sosiaalihuoltoon liittyvät sisällöt kuuluvat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle myös edellä mainittujen asiakasryhmien osalta. Tehtävien hoitaminen on myös hyvinvointialueille kotoutumislain nojalla maksettavien korvausten peruste.
- Tavoitteena on sujuvoittaa ja selkeyttää viranomaisten rooleja ja tehtäviä sekä parantaa maahan muuttaneen henkilön oikea-aikaista sosiaalihuollon palveluihin pääsyä silloin, kun henkilöllä tunnistetaan sosiaalihuollollisia tuen tarpeita.

Kotoutumistuki: esitys yleistukilain, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta (HE 109/2026 vp)

- Kotoutumistuen tavoitteet:
 - Porrastaa työttömyyden ajalta maksettavan etuuden suuruus Suomessa työskentelyn tai asumisen keston mukaan
 - Luoda etuusjärjestelmään kannustin oppia kotimaista kieltä
 - Vahvistaa omaa vastuuta ja omistajuutta tuloksellisesta kielenoppimisesta ja työmarkkinoille pääsystä
 - Vahvistaa omaa vastuuta ja omistajuutta tuloksellisesta kielenoppimisesta ja työmarkkinoille pääsystä

Kotoutumistuen esitetyt säännökset

- Yleistuki maksettaisiin kotoutumistukena henkilölle, joka **ei täytä työskentely-** (työssäoloehto) **tai asumisaikavaatimusta** (3 vuotta edeltäneen 10 vuoden aikana)
 - Toisessa EU- tai ETA-maassa tai Sveitsissä asuttu aika huomioidaan
- Asumisaika- ja työskentelyvaatimusta **ei sovellettaisi**, jos henkilöllä on osoitus **suomen tai ruotsin kielen** riittävästä taidosta
 - Äidinkieli, perusopetuksen tai lukion oppimäärä, koulutustutkinto tai osoitus B1.1 tason kielitaidosta kielen kahdella osa-alueella
 - Lisäksi ei sovelleta, jos henkilö ei voi osoittaa kielitaitoa vammaisuuden tai muun vastaavan syyn takia
- **Kotoutumistuen nettotas**o vastaisi perustoimeentulotuen yksinasuvan perusosaa = kotoutumistuki bruttomääräisenä 33,64 euroa päivässä (2026 tasossa) = **90,4 % yleistuen määrästä**.
- Kotoutumistukea **sovellettaisiin ainoastaan lain voimaantulon jälkeen** (1.4.2027) maahan muuttaviin.
- Jos asumista tai kielitaitoa koskevan edellytyksen selvittäminen viivästyy, yleisuki myönnetään väliaikaisesti kotoutumistukena selvittämisen ajaksi

Kotihoidontuen Norjan malli (HE 69/2026vp)

- Tavoitteena vahvistaa hiljattain maahan muuttaneiden kotoutumispalveluihin ja työmarkkinoille osallistumista sekä lasten varhaiskasvatukseen osallistumista
- Ehdotetaan kolmen vuoden asumisaikavaatimusta kotihoidon tukeen
 - Ei ehdoteta kansalaisuuteen perustuvia rajoituksia
- Käytännössä koskisi lähinnä kolmesta maasta Suomeen muuttavia
 - EU-lainsäädäntö edellyttää muissa EU:n sosiaaliturva-asetusta 883/2004 soveltavissa maissa täyttyneiden asumiskausien hyväksi lukemista
- Kotihoidon tuki maksettaisiin lasta pääasiallisesti hoitavalle vanhemmalle tai muulle huoltajalle
 - Muutoksen tarkoituksena asumisaikavaatimuksen tarkoituksenmukainen kohdistuminen tuen saajaan
 - Siirtymäsäännösten perusteella asumisaikavaatimusta sovellettaisiin aikaisintaan 1.1.2027 Suomeen muuttaneisiin henkilöihin

Maahanmuuttajien kotihoidon tuen käytöstä ja maahanmuuttajanaisten työmarkkina-asemasta

- Maahanmuuttajilla pitkät kotihoidon tuen kaudet suhteessa muuta väestöä yleisempiä
- Maahanmuuttajataustaisten naisten työllisyysaste on alhaisempi kuin maahanmuuttajataustaisilla miehillä tai kantaväestön naisilla
 - Maahanmuuttajataustaisilla alle kouluikäisten lasten vanhemmilla suurempi todennäköisyys siirtyä työvoiman ulkopuolelle
 - Arvion mukaan 2500 henkilöllä ei olisi oikeutta kotihoidon tukeen, koska asumisaikavaatimusta koskeva edellytys ei täyttyisi.

KIITOS!

Henna Leppämäki
henna.leppamaki@gov.fi

Sosiaali- ja
terveysministeriö